

Arbeidstilsynet
Postboks 4720 Torgarden
7468 TRONDHEIM

post@arbeidstilsynet.no

Vår referanse:
18/00705-2

Deres referanse:
2015/31300-326811/2018

Dato:
19.10.2018

Saksbehandler:
Sigmund Stikbakke, +47 917 29 611

Høringssvar på forslag til endringer i byggherreforskriften

Det vises til Direktoratet for arbeidstilsynets brev av 24. august 2018 der det inviteres å gi uttalelse til forslag til endringer i byggherreforskriften (BHF) og kommentarene til denne forskrift.

Generelt

Vi er positiv til den beskrevne hovedhensikt med revideringen og mener at de foreslåtte endringer i all hovedsak støtter opp under intensjonen om at forskriften skal bidra til bedre sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i bygge- og anleggsbransjen. Vi merker oss også at Arbeidstilsynet, i begrunnelsen for behov for revidering av forskriften, uttaler at Byggherreforskriften skal ha en viktig rolle i forebygging av sosial dumping og useriøsitet i bransjen.

Videre er det positivt at det vektlegges at revideringen har søkt å finne en god balanse mellom behovet for en streng og tydelig regulering opp mot byggherrenes behov for å kunne inngå avtaler om fordeling av ansvar som er tilpasset ulike organiseringer i ulike prosjekter. Det er særlig viktig for oss, som offentlige innkjøpere, at det er en grad av fleksibilitet samtidig som forskriften har grunnleggende og tydelige plikter både mot oss som byggherre og mot virksomhetene og emannsbedriftene.

Begrunnelsen/bakgrunn for de foreslåtte endringer er i all hovedsak godt beskrevet i teksten i høringsnotatet.

Konkrete kommentarer til enkelte §:

Til § 4

«Planlegging» er definert å være «Byggherrens planlegging før oppstart av prosjektering».

I og med at begrepet «planlegging» normalt forstås og benyttes i en bredere betydning, anbefaler vi å benytte et annet begrep for «byggherrens planlegging før oppstart av prosjektering». Det benyttes

Helse Sør-Øst er den statlige helseforetaksgruppen som har ansvar for spesialisthelsetjenestene i Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder. Virksomheten er organisert i ett morselskap, Helse Sør-Øst RHF, og 11 datterselskap. I tillegg leveres spesialisthelsetjenester i regionen av private ideelle sykehus, private leverandører og avtalespesialister.

ulike begrep i beskrivelse av prosessene i et byggeprosjekt, men et begrep som ofte benyttes for de første fasene (før oppstart prosjektering) er «Tidligfase».

Forslag: Begrepet «Planlegging» endres til «Tidligfasevurdering» eller tilsvarende for å unngå misforståelser/uklarheter. Det betyr at det innføres følgende faser i BHF;

Tidligfase – Prosjektering - Utførelse

Til § 5

Forslaget om å innføre en ny plikt om at byggherren skal sørge for- og legge til rette for - dialog mellom involverte parter støttes. Våre erfaringer er at manglende eller dårlig kommunikasjon og utveksling av informasjon mellom aktørene ofte er en bakenforliggende årsak etter uønskede hendelser i bygge- og anleggsbransjen.

Tydeliggjøringen i fjerde ledd bokstav b om at byggherrene har en kartleggingsplikt i planleggings- og prosjekteringsfasen, og at dette er samstemt opp mot de plikter de prosjekterende har etter § 17, er klargjørende.

Vi har noen kommentarer knyttet til kravene om utarbeidelse av planer og iverksettelse av tiltak. Disse er valgt å samles i våre kommentarer til § 6 (under).

Til § 6

Overskriften er i revidert forskrift foreslått endret fra «Risikoforhold» til «Tilbudsunderlag». I forhold til å gjenspeile innholdet i bestemmelsen mener høringsgruppen at overskriften kan endres til «Risikoforhold og foreslåtte tiltak».

Det er viktig for offentlige aktører/innkjøpere at forskriftsteksten er såpass fleksibel at intensjonen med bestemmelsen ikke er i konflikt med reglene for offentlige anskaffelser. Hensikten er ifølge høringsnotatet «å gi entreprenørene en oversikt over de spesifikke tiltakene, slik at denne kan vurdere om tiltakene er gjennomførbare, om tiltakene vil være adekvate eller om andre tiltak kan være mer aktuelle». Dette er en god formulering som tydeliggjør hensikten og som samtidig oppnår de to tingene som beskrives i kommentarene til bestemmelsen; SHA-tiltak blir ikke et konkurranseaspekt for tilbyderne, samtidig som byggherren må ta standpunkt til hvilke tiltak som skal benyttes (med de kostnader tiltakene medfører).

Vi mener det er et annet forhold når det er tidligfasekontrahering og andre kontraheringsformer som samspillentrepriser. Det vil være ønskelig å påpeke at det i slike konkurranseformer vil krav til SHA kunne utvikles etter konkurranse og før endelig gjennomføringsavtale inngås. Vi anbefaler at tilsvarende formulering tas inn i kommentarene til forskriften for å klargjøre hensikten.

Til § 7 og 8

En av utfordringene vi ser i dag er knyttet til hvordan SHA-planen samvirker med de digitale verktøy som benyttes i byggeprosjekter. I kommentarene er det eksempelvis foreslått å ha fremdriftsplan som vedlegg til SHA-planen. Vi mener at det i kommentarene til § 7 og 8 kan beskrives enda bedre hvordan digitale prosjekteringsverktøy (eksempelvis framdriftsplanlegging og risikovurderinger) kan

benyttes for å oppfylle mål og krav til SHA-planen. For at byggherrens SHA-plan skal oppfylle mål og hensikt må de «moderniseres» og tilpasses de digitale verktøy og arbeidsmetoder som nå benyttes.

Til §11

Vi er enige om at bestemmelsen fjernes i sin helhet i og med at alle arbeidsgivere uansett har en plikt til å drive systematisk HMS-arbeid iht. Internkontrollforskriften.

Det kan imidlertid vurderes om Internkontrollforskriftens gode formulering i § 5 om at arbeidet skal «*tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav*» kan inntas i BHF (eksempelvis som del av § 5 i BHF)

Til § 12

Vi er enig i at det kan inntas et nytt siste ledd i bestemmelsen om å pålegge byggherre å overlevere dokumentasjon til eier av bygget eller anlegget etter ferdigstilling (risiko ved FDV). Selv om krav om overlevering av dokumentasjon i stor grad er ivare tatt i forskrift til plan- og bygningsloven oppfattes ikke det nye forslaget å være dobbeltregulering.

Til § 13

Vi mener at de presiseringer og endringer som foreslås tydeliggjør forhold som i gjeldene forskrift har vært noe uklare. Dette gjelder spesielt at det i sjette ledd foreslås et forbud mot å velge en prosjekterende eller utførende virksomhet som koordinator.

Til § 14

I teksten skilles det mellom begrepene «følge opp» og «sørge for». Dette er viktig og bra, men det er etter vår mening viktig at det i kommentarene til § 14 tydeliggjøres og konkretiseres enda bedre hvordan bestemmelsens to begrep/formuleringer («følge opp» vs «sørge for») skal forstås.

Til § 15

Arbeidstilsynet beskriver (i begrunnelsen for revidering av forskriften) at Byggherreforskriften skal ha en viktig rolle i forebygging av sosial dumping og useriøsitet i bransjen. Det å kontrollere alle som skal utføre arbeid på en bygge- og anleggsplass er et viktig middel i dette. Vi mener derfor at dette kan stå som eksplisitt begrunnelse for at byggherrene skal føre (og kontrollere) elektroniske oversiktslister.

Erfaringsvis er det vanskelig å oppnå bedre koordinering ved å føre oversiktslister. Koordinering gjøres primært ved hjelp av andre virkemiddel og verktøy.

Forslag til ny innledende tekst: Byggherren skal som ledd i arbeidet med å ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø føre en oversiktsliste over alle virksomheter og arbeidstakere som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

I kravene til hva oversiktslisten skal inneholde er det i bokstav c beskrevet at listene skal inneholde navn på **innleievirksomheten**. I og med at de fleste større prosjekter nå benytter lesing av HMS-kort og datasystemer som bygger opp under dette foreslås bokstav c og endres til:

c) navn på arbeidsgivere eller enmannsbedrifter eller for innleide arbeidstakere navnet på **utleievirksomheten**

I tillegg bør det stilles følgende krav: Oversiktslisten skal vise kontraktsforhold mellom de ulike virksomhetene som utfører arbeid, herunder hvem enmannsbedrifter og innleide arbeidstakere arbeider for.

Til § 16

Vi er enig i at de foreslåtte endringer tydeliggjør pliktene til byggherrens representant. Hensikt og bakgrunn fremkommer spesielt godt i høringsnotatet og det anbefales at noen av formuleringene inntas i kommentarene til bestemmelsen.

Til § 17

Vi er positive til endringen i første ledd andre punktum om at risikovurderingen som foretas også skal ivareta grensesnittet mot andre fag.

Med vennlig hilsen
Helse Sør-Øst RHF

Hanne Gaaserød
økonomidirektør

Steinar Frydenlund
direktør bygg og eiendom